

CO7

Historische onderwerpen

Hopmuseum Poperinge - Een prosopografie van de hoptelers in Poperinge vanaf de 19e eeuw

Poperinge is dé Belgische hoppestad, met een geschiedenis en een landschap getekend door de hopteelt. Er zijn momenteel nog een twintigtal hoptelers actief in Poperinge, het grootste aantal in België. Die twintig huidige hoptelers zijn slechts een schim van wat het aantal ooit was, toen de hopteelt nog echt leefde bij alle inwoners van Poperinge. Via dit onderzoek willen we een eerste stap doen naar een sociale benadering van de evolutie van de hopteelt in Poperinge, vanaf de 2^e helft van de 19^e eeuw.

Het archief van het Hopmuseum herbergt heel wat bronnen waarmee kan aan de slag gegaan worden. Zo zijn er de weegboeken en gewaslijsten vanaf de 2^e helft van de 19^e eeuw. Recenter zijn er onder andere de archieven van de hopcoöperatieën waarin de hoptelers zich verenigden. Hierin kunnen de hoptelers gevonden worden en al een eerste inschatting gemaakt worden van de grootte van hun onderneming en de locatie van hun teelt in Poperinge. Daarnaast zijn er de bevolkingsboeken, de kiezerslijsten en later de kadastrale leggers die de start van de profielopbouw van de individuele telers kan betekenen. Dit kan verder uitgebreid worden met het huwelijksregister.

Deze documenten leveren een schat van informatie om te kunnen ontdekken wie die telers waren, wat de eventuele familieverbanden waren of de invloed van het gezin was en hoe hun onderneming en loopbaan, hun inzet en de omzet evolueerden doorheen de jaren. Zijn er bepaalde kenmerken die terugkomen en zijn daarin overeenkomsten te onderscheiden? Of wat zijn net de verschillen? Welke zaken typeerden een 'Poperingse hommelboer'?

Contact: [Nele Rubrecht](#) (verantwoordelijke Hopmuseum)

Belgische vluchtelingen tijdens de Eerste Wereldoorlog - In Flanders Fields Museum

Als expertisecentrum van de Eerste Wereldoorlog in België engageert het In Flanders Fields Museum zich om het onderzoek naar de Belgische vluchtelingen van 14-18 verder uit te diepen. Daarbij zal voornamelijk gefocust worden op de groep van meer dan 600.000 Belgen die voor de duur van de oorlog in ballingschap in het buitenland verbleven.

Wie waren deze mensen? Hoe zag hun vluchtparcours eruit? Waar kwamen zij terecht? Wat was hun oorlogservaring? Wanneer en hoe keerden zij terug? Hoe werden zij gepercipieerd, tijdens en na de oorlog? Voor deze thematiek bestaat nog veel onontgonnen bronnenmateriaal. Het In Flanders Fields Museum is bereid om studenten mee te begeleiden bij een casestudy (bijvoorbeeld een analyse van het vluchtverhaal van een bepaalde gemeente).

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Oorlogstekeningen en aquarellen van glazenier Jules Yperman (B) - In Flanders Fields Museum

Het In Flanders Fields Museum beschikt over een rijke collectie oorlogskunstwerken. Die worden aangekocht of geschonken. In 2018 ontvingen we een bijzonder rijke collectie aquarellen tekeningen en een geïllustreerd dagboek van glazenier Jules Yperman.

In een van de volgende jaren plant het museum een tentoonstelling over het werk van deze talentvolle oorlogskunstenaar.

Jules Yperman schreef tijdens zijn opleiding in Saint-Lô, van 8 oktober 1914 tot en met 10 januari 1915, zijn oorlogservaringen neer. Hij illustreerde die met zeer treffende, informatieve schetsjes. Eenmaal terug aan het front beperkte hij zich tot korte dagboeknotities die hij uitbundig illustreerde met prachtige, vaak bladvullende tekeningen. In zijn vele ingekleurde pentekeningen en aquarellen legde hij een bijzonder oog voor detail, gevoel voor humor maar ook een groot mededogen voor zijn strijdmakkers aan de dag. Deze gedateerde en geïdentificeerde pareltjes bieden een inzicht in de oorlogservaringen van een begenadigd observator.

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Oorlogstekeningen van Hans Pieper (D) - In Flanders Fields Museum

Het In Flanders Fields Museum beschikt over een rijke collectie oorlogskunstwerken. Die worden aangekocht of geschonken. In 2017 ontvingen we een bijzonder rijke collectie tekeningen van ingenieur-architect Hans Pieper. In een van de volgende jaren plant het museum een tentoonstelling over het werk van deze talentvolle oorlogskunstenaar.

Gedurende zijn verblijf in de West-Vlaamse kuststreek maakte Hans Pieper verschillende tekeningen van de plaatsen en gebouwen waar hij kwam, zowel dichtbij het front als, in zijn vrije tijd, de streek rond Brugge. Dat gaat van artistieke landschappen in het Hinterland, uitgevoerd met een veel vrijere hand en een vlottere, persoonlijke stijl vergeleken met de nauwgezette gedetailleerde tekeningen van verwoeste gebouwen en constructies dicht bij het front.

Sommige tekeningen zette hij over op kalkpapier, waarschijnlijk om gereproduceerd te worden. Alle tekeningen zijn gesitueerd en gedateerd.

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Brievencollecties van het In Flanders Fields Museum - In Flanders Fields Museum

Het In Flanders Fields Museum beschikt over een ontzettend rijke verzameling brievencollecties. Het grootste deel van die collecties werden geschonken door de nakomelingen. Het zijn persoonlijke getuigenissen die vaak vele thema's (vluchten, vechten, dood, herinnering, dagelijks leven, vriendschap, geloof) en de ganse periode van de Eerste Wereldoorlog omvatten. Heel wat van die brievencollecties verdienen verder wetenschappelijk onderzoek en kunnen het onderwerp voor een thesis vormen.

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Geschiedenis van de Ieperse oorlogsmusea - In Flanders Fields Museum

In Flanders Fields Museum geniet internationale bekendheid maar de geschiedenis van de instelling en van haar voorgangers werd nog nooit geschreven.

Naast het eigen archief beschikt het museum over archief van de directe voorganger het Ypres Salient Herinneringsmuseum, en uitgebreide documentatie over de privé-musea die het voorafgingen, van de jaren 1930 tot nu.

Bovendien kan de student bogen op heel wat literatuur over (oorlogs)musea en zodoende zijn onderzoek internationaal kaderen.

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Ieper onder vuur, 1914-15 - In Flanders Fields Museum

Terwijl de militaire handelingen in en om Ieper tijdens het eerste oorlogsjaar ruime aandacht gekregen hebben, is het lot van de plaatselijke bevolking en de vluchtelingen die er verbleven nog té weinig bestudeerd.

Hoe was het leven in de belegerde en beschoten stad georganiseerd: voedselvoorziening, hulpverlening, politie, brandweer, cultureel ... ? Hoe verliep de samenwerking tussen de burgerlijke en militaire overheden?

Hoe was het samenleven van burgers en militairen? Naast dagboeken en gepubliceerde bronnen in het Kenniscentrum van IFFM kan de student beroep doen op bronnen in het stadsarchief (onder meer de correspondentie van burgemeester Colaert).

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Louis De Sadeleer en het fundraise voor de Belgen in de Verenigde Staten - In Flanders Fields Museum

In Flanders Fields Museum bezit een ruim archief afkomstig van minister van staat en diplomaat Louis De Sadeleer. Die verbleef tijdens de Eerste Wereldoorlog met zijn gezin in de Verenigde Staten en wijdde er zich onder meer aan fundraising ten voordele van Belgische hulporganisaties.

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Studie van autochromes (kleurenfoto's) en andere foto's in opdracht van Albert Kahn gemaakt in Vlaanderen, 1914-1929 - In Flanders Fields Museum

In Flanders Fields Museum plant een samenwerking met het Musée Albert Kahn in Boulogne-Billancourt. Dat beheert de uitgebreide foto- en filmcollectie die in opdracht van de bankier Albert Kahn gemaakt werd tijdens en na de Eerste Wereldoorlog.

Ruim 1500 foto's, onder meer uit de periode 1923-24, hebben betrekking op Vlaanderen en werden nog nooit eerder bestudeerd.

Het Musée Albert Kahn is vragende partij naar onderzoek naar hun collecties: waar werden de foto's genomen, met welk doel, waarom werden bepaalde onderwerpen gefotografeerd en andere niet ...

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Militaire geschiedenis / archeologie: dieptestudies - In Flanders Fields Museum

Wat is er op één bepaalde plaats gebeurd en hoe is het landschap er geëvolueerd (bvb Mouse Trap Farm, ...)?

De collectie van het In Flanders Fields Museum met loopgravenkaarten, luchtfoto's, foto's en regimentsgeschiedenissen leent zich daar perfect voor.

Contact: [Annick Vandenbilcke](#) (wetenschappelijk medewerker In Flanders Fields Museum)

Het caféleven in Poperinge (1850-1950) **Intergemeentelijk Archief Poperinge-Vleteren**

Net als veel andere steden heeft ook Poperinge een rijk verenigingsverleden. Veel van de activiteiten speelden zich af in de plaatselijke herbergen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was Poperinge één van de eerste steden achter het front. Hierdoor floreerde het caféleven. Doorheen de tijd verdwenen verenigingen, ontstonden nieuwe cafésporten, openden en sloten cafés ... Veel van deze informatie is terug te vinden in de stadsarchieven en de plaatselijke kranten.

Onderzoeksvragen:

- Welke evoluties zijn merkbaar binnen het caféleven? Hoe evolueert het aantal cafés? Welke verenigingen/caféspelen komen en gaan?
- Zijn er verschillen tussen de zuilgebonden cafés?
- Wat was de impact van de Eerste Wereldoorlog op het caféleven?

Contact: [Tijs Goethals](#) (intergemeentelijk archivaris Poperinge-Vleteren)

De griffiers en baljuws van Poperinge (Ancien Régime) **Intergemeentelijk Archief Poperinge-Vleteren**

Heel wat historische bronnen zijn opgesteld door of in opdracht van de griffiers en baljuws van Poperinge. Op deze documenten is al heel wat historisch onderzoek gebaseerd. Maar een diepgaande studie over wie deze documenten opmaakte, blijkt niet te bestaan.

Opdracht:

- Een prosopografisch onderzoek naar de baljuws en griffiers van Poperinge.
- Een biografische studie van de belangrijkste baljuws en griffiers van de stad.

Contact: [Tijs Goethals](#) (intergemeentelijk archivaris Poperinge-Vleteren)

De geschiedenis van KFC Poperinge **Intergemeentelijk Archief Poperinge-Vleteren**

In 2016 schonk voetbalclub KFC Poperinge haar oude documenten aan het stadsarchief. Hiervan werd ondertussen een inventaris opgemaakt. Historisch onderzoek op basis van deze documenten werd nog niet uitgevoerd.

Opdracht: Je onderzoekt het ontstaan en de evolutie van de voetbalploeg en plaatst dit binnen de historische context.

Contact: [Tijs Goethals](#) (intergemeentelijk archivaris Poperinge-Vleteren)

Plan van Ieper uit 1564 - Yper Museum

Het oudste stadsplan van Ieper dateert van 1564. Omdat het plan van nog net voor de Beeldenstorm dateert, verbeeldt dit relatief goed de situatie van de middeleeuwse stad. Opdracht: Een grondig multidisciplinair onderzoek naar de kaart (zowel qua herkomst als inhoud) kan nieuwe zaken onthullen.

Contact: [Hannelore Franck](#) (Wetenschappelijk onderzoeker Yper Museum)

Beeldenstorm Ieper - Yper Museum

Ieper was na het uitbreken van de Beeldenstorm in Steenvoorde, de eerste echte grote stad waar de Beeldenstorm toesloeg. Door het gebrek aan administratieve bronnen, is deze episode nog veel te weinig onderzocht geweest. Nochtans is er wel degelijk bronmateriaal voorhanden: de stadsrekeningen in de Rekenkamer en de verschillende kronieken bieden interessante perspectieven op de episode.

Contact: [Hannelore Franck](#) (Wetenschappelijk onderzoeker Yper Museum)

De middeleeuwse leproserie van Ieper - Yper Museum

Contact: [Hannelore Franck](#) (Wetenschappelijk onderzoeker Yper Museum)

Een natuur- of cultuurlandschap? De discussie over en keuze om het voormalige slagveld van de Eerste Wereldoorlog te herstellen **Memorial Museum Passchendaele 1917**

Wanneer eind 1918 de wapens zwijgen, was het aan de Franse en Belgische regeringen om definitief te bepalen wat met de verwoeste gebieden moest gebeuren. In Frankrijk veranderden grote delen van de voormalige slagvelden in bos en werden meerdere dorpen nooit meer heropgebouwd. Ook in België pleiten sommigen na

afloop van de vijandigheden voor een complete bebossing van de 'Verwoeste Gewesten'. Deze streek bewonen lijkt hun onmogelijk, terwijl velen zich ook afvragen of met de grond ooit nog iets aan te vangen is. Toch zou men in België er alles aan doen om de sporen van de Eerste Wereldoorlog uit te wissen.

Discussies over het lot van de 'Verwoeste Gewesten' en de argumenten om, anders dan in Frankrijk, de Westhoek volledig herop te bouwen, zijn tot vandaag onderbelicht. Ook over de natuurlijke transformatie die het landschap na de oorlog ondergaat is weinig geweten. Het Kenniscentrum van het MMP1917 wenst daarom de spanning tussen het naoorlogse natuur- en cultuurlandschap, dat wordt overschaduwd door wederopbouwactiviteiten, te onderzoeken.

Contact: [Lee Ingelbrecht](#) (publiekswerking en educatie MMP1917)

Hoe verloopt de sociaal-economische wederopbouw op lokaal vlak, in Zonnebeke en haar deelgemeentes, na de Eerste Wereldoorlog? Memorial Museum Passchendaele 1917

Het bevolkingscijfer van de Westhoek herpakt zich na 1918, maar op een lager niveau dan vóór 1914. Vooral rond 1920 blijken de meeste naoorlogse inwoners de weg terug te vinden. Het wedervaren van deze bewoners wordt onderzocht, samen met de heropbouw van het maatschappelijk leven. Hierin kunnen verschillende subthema's onderscheiden worden:

- demografische evoluties (vluchten voor de oorlog en terugkeer),
- context van structurele economische crisis van het Vlaamse platteland,
- hernemen politieke leven (opkomst pacifisme), administratie, rechtsgang en bestuur,
- heropbouw van plaatselijke gemeenschap, heropleving van de landbouw (rol Boerenbond), hernemen maatschappelijk leven (vb. sociale- en verenigingsleven, tradities ...),
- problemen: onveiligheid, ziektes en epidemieën,
- internationale hulpverlening (Rode Kruis),
- heropbouw onderwijs.

Contactpersoon: [Steven Vandenbussche](#) (directeur MMP1917)